

Az olvasószolgálat tanítása a tanítóképző főiskolákon

Sárospataki tapasztalatok

A jelenleg érvényes tanítóképző főiskolai tanterv szorosan értelmezve két, tágabban értelmezve pedig három félévre írja elő az olvasószolgálat tanítását — a könyvtártan tárgy keretében, mégpedig a következő félévenkénti tagolásban: II. félév: olvasóismeret, felnőttek olvasószolgálat; III. félév: olvasáspszichológia-olvasáspedagógia; IV. félév: iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári olvasószolgálat.

Az elméleti ismeretek elsajátításán kívül tantervi követelmény „az olvasószolgálati munkának gyakorlása, a könyvtári adminisztráció megismerése, a vonatkozó szakirodalom megvitatása, tapasztalatgyűjtés” is. Az idézett mondat a tantervnek az elméleti ismeretek gyakorlati elmélyítésére vonatkozó útmutatásából való. A szakkollégium óra- és vizsgaterve azonban csak előadásokat irányoz elő, szemináriumi formát nem. Igaz, a Szombathelyi Tanárképző Főiskola könyvtári tanszékén összeállított szakkollégiumi program nyomatékosan hangsúlyozza, hogy olyan, erősen gyakorlati jellegű foglalkozásra, mint a könyvtárrosság, nem lehet szinte kizárólag előadásokkal felkészíteni. Tanári tematikánkban természetesen előadásokat és szemináriumokat egyaránt tervezünk. Én az előző tanterv tapasztalatai alapján kevésnek tartom a IV. félévi két órát „a gyermek- és iskolai könyvtári munka” elsajátíttatására. A könyvtári szakkollégium 6 féléves anyagának új csoportosítása — szerintem — nem elég logikus. Nem tartom ugyanis szerencsésnek a második félévben a felnőttek olvasószolgálatával kapcsolatos ismeretanyag oktatását a következő félévben sorra kerülő olvasáspszichológiai-olvasáspedagógiai ismeretek tanítása előtt. A helyes sorrend a következő lenne: olvasáspszichológia-olvasáspedagógia; a felnőttek olvasószolgálat; iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári olvasószolgálat. Szükségesnek látom az állománygyarapítás és gyűjteményszervezés tárgyak előbbrehozatalát is a könyvtári gyakorlati képzés miatt. A tananyag elosztását fél-

évenkénti bontásban tehát így látnám a legcélszerűbbnek: II. félév: gyűjteményszervezés és feltárás; III. félév: olvasáspszichológia-olvasáspedagógia; IV. félév: olvasóismeret, olvasószolgálat; V. félév: gyermek- és iskolai könyvtári munka, illetve VI. félév: könyvtári ügyvitel.

Véleményem szerint már az I. félévet is kollokviummal kellene zárni. A jelenlegi I. és II. félévi anyagrészt, jellegét tekintve, nem nyújt logikus alapot az összevont kollokviumhoz. Ha már egy kollokviumot mindenképpen meg akarunk takarítani, az anyag jelenlegi szemeszter-beosztása mellett is szerencsésebbnek tartanám a felnőttek olvasószolgálatát és az olvasóismeret vagy az olvasóismeret és a gyermekolvasószolgálat összevonását. Az új tanterv szerint a könyvtári feldolgozó munka mindkét területe elvesztette önálló tantárgyi jellegét, és beleépült a könyvtártanba. Vajon logikusan következik ebből, hogy a könyvtártan és a könyvtári tájékoztatás összevont szigorlatán számonkérhető anyagrészt bővült az osztályozási és a katalogizálási ismeretekkel!? S ha ez így van, nem lenne szerencsésebb a két anyagrészt önállóan, külön-külön szigorlatként szerepeltetni? Annál is inkább, mivel a létszámfejlesztések után a szakkollégiumi rendszer kezdeti éveivel szemben minden főiskolán legalább két oktató foglalkozik a könyvtári szakkollégium tárgyainak oktatásával, mégpedig általában a következő munkamegosztásban: az egyik oktató a 6 féléves könyvtártant, a másik a 3 féléves könyvtári tájékoztatást tanítja. Az összevont szigorlaton tehát két kérdező tanár és egy elnök vesz részt, így ez a szigorlat államvizsga jellegű, de nehezebb annál!

Általános tapasztalat, hogy hallgatóink „kérdéskultúrája” — különösen az első tanévben — meglehetősen fejletlen. Ezért szinte nélkülözhetetlenek a szemináriumi beszélgetések, a gátlások leküzdése, a véleményalkotásra és -nyilvánításra nevelés. Annak megtanítása, hogy véleményüket meggyőző erővel, de tapintatosan közölik. Ezt a

KÖNYVTÁROS

Tartalomjegyzék az 1982. évre (32. évfolyam)

I. KÖNYVTÁRPOLITIKA. A KÖNYVTÁRÜGY ÁLLAMI ÉS TÁRSADALMI IRÁNYÍTÁSA

BÉNYEI Miklós: A könyvtárak a művelődés rendszerében	61
Egyes könyvtárak tudományos könyvtárrá minősítése ...	86, 391
GERŐ Gyula: Események, krónika 1981	550
MÁNDY Gábor: A külföldi ösztöndíjas tanulmányutakról A Művelődési Minisztérium intézkedési terve a IV. országos könyvtárügyi konferencia ajánlásainak végrehajtására	524 316
A IV. országos könyvtárügyi konferencia ajánlásai (a 2. szám melléklete)	
SÁRDY Péter: Véleményem szerint [a külföldi tanulmányutakról]	251

Könyvtárosképzés és -továbbképzés. Hivatástudat

ABODY Rita: Mit tegyünk, hogy legyünk? Hangjáték hangszonót hangra	193
BARÁZ Miklósné: A kiegészítő főiskolai államvizsgák gyorsmérlege	337
BÉNYEI Miklós: A közművelődési könyvtárosok politikai, közéleti tevékenységéről	636
BERECZKY Magda: A hátrányos helyzetű olvasókkal való foglalkozás [a KMK tanfolyamáról]	268
CSAPÓ Edit: Mi történik a hátrányos helyzetű olvasók érdekében? Egy [KMK] tanfolyam dolgozatainak nyomában	603
GÁRDONYI Béla: Milyen legyen a korszerű könyvtáros? Tudós, szervező, informátor [interjú Szentmihályi Jánossal]	222
HEIT Gábor: A népművelői kudarcok tereltek a könyvtárosi pályára	202
HORVÁTH Tibor: Egymásra talál az elmélet és a gyakorlat. A könyvtártudományi tanszék megbízatai	716
KATSÁNYI Sándor: Véleményem szerint [a könyvtárosképzésről]	123
KEREKESNÉ BOVATSEK Ágnes: Levél a szerkesztőhöz a gyestről	596
MÁNDY Gábor: A külföldi ösztöndíjas tanulmányutakról	524
ORBÁN Éva: Miből tanul a könyvtáros? A könyvtárosképzés taneszköz-ellátása	188
SÁRDY Péter: Véleményem szerint [a külföldi tanulmányutakról]	251
SUPP Györgyné: A könyvtári szakkollégium helye a tanító- és a könyvtárosképzésben	718
SZURMAY Ernő: Kísérlet egy megye szakképzett könyvtárosainak szervezett továbbképzésére	24
TÓTH Gyula: Véleményem szerint [a képzés és a társadalmi kapcsolatáról]	187
UROSEVICS Daniló: Komplex államvizsgák 1977—1981	526

Külföldi könyvtár- és tájékoztatásügy. Nemzetközi együttműködés

FEKETE Sándor: Láttam a holnapot	37
GÁLNÉ BALLAGI Ágnes: Pillantás az NSZK sajtójának tükrébe	94
GYIMES Ferenc: A zenei könyvtárak és hangarchívumok nemzetközi szövetségének konferenciája. AIBM—IASA, Budapest, 1981. szeptember 6—11.	35
KISS Jenő: Az INTAMEL közgyűlése	33
P[APP] I[stván]: A szomszéd rétje	410
R[ÓZSA] Gy[örgy]: Olvastuk:	539
SÁRDY Péter: Angol—magyar könyvtárügyi tanácskozás	150
[SOMKUTI Gabriella] (sg): Magyar—szovjet könyvtárügyi szeminárium	98
ZSIGOVICS Ferencné: Könyvtári élmények Tanzániában	666

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

[KOVÁCS Dezső]: A könyvtárosegyesület számvetése és tervei	59
K[ovács] D[ezső]: A könyvtárosegyesület XIV. vándor- gyűlése	700

Munkajogi kérdések

[LUGOSI Andor]: Kérdezz — felelek	
— az anyának gyermeke után járó pótszabadságáról	427
— a gyermek betegsége esetén járó táppénzről ...	232
— a határozott időre alkalmazottak kötelező béremeléséről	562
— a helyettesítők díjazásáról	336
— az iskolai könyvtárosok munkaidejéről	750
— az öregségi nyugdíjra jogosultak pótszabadságáról	497
— a sorkatonai szolgálat teljesítése utáni szabadságról	212
— a szabadnapon végzett munka elszámolásáról	42
— a vezető állásúak és a tudományos állást betöltők köréről	675
— —: A szabadságra vonatkozó új rendelkezések	224
— —: A továbbtanuló dolgozók kedvezményére vonatkozó új szabályok	613
— —: Újból a szabadságról	168

A IV. országos könyvtárügyi konferencia

A Művelődési Minisztérium intézkedési terve a IV. országos könyvtárügyi konferencia ajánlásainak végrehajtására	316
A IV. országos könyvtárügyi konferencia ajánlásai (a 2. szám melléklete)	

Országos Könyvtárügyi Tanács

P[APP] I[stván]: Az országos Könyvtárügyi Tanács fórumairól	401, 537
— —: Az Országos Könyvtárügyi Tanács szeptemberi elnökségi ülése	707

**Társadalmi és közéleti személyiségek
a könyvtárról és az olvasásról**

FEKETE Sándor: Láttam a holnapot	37
FISCHER János: A könyvtárnak nagy szerepe van a nemzetiségi kultúra ápolásában (Pintér László interjúja)	468
GAZDA István: „Tudománytörténet, könyv, könyvtár...” (Somkuti Gabriella interjúja)	208
KAPOLYI László: „Új információk alapján változhatnak a fejlesztési stratégiák” (Varsányi Livia interjúja)	645
MARX György: „Az kerül az élre, aki jól informált, aki kezelni tudja az információt, aki élni tud vele” (Móra László interjúja)	319
PUJA Frigyes: A könyvekről a legtöbbet a könyvtárosnak kell tudnia	233
TAMÁS Menyhért: „Láttam a tegnapot”	358
TANDORI Dezső: „Mégis csak egy nagy ismeretlen Könyvtárnak...” —?	611
TOLNAY Gábor: „Az irodalom, a nemzeti irodalom a nemzeti tudat legfőbb támasza” (Vértesy Miklós interjúja)	252

Szaknyelv, nyelvművelés

SZABÓ Ernő: Folytassuk-e a módszert?	363
— —: „Hamar gyorsan”	109
— —: „Könyv-, folyóirat-, diafilm- és lemezkatálogos”	687
— —: „Könyvírás, -szerkesztés, -kiadás, -terjesztés”	621
— —: A nyűgös könyvtáros	297
— —: Szükszavúan, de ne ennyire!	240

Személyi információk

Kitüntetések	
41, 74, 134, 287, 353, 398, 455, 540, 598, 655, 711	
Kiváló népművelő könyvtárosok 1982. (Horváth Gabriella, Papp Józsefné, Szabó Jánosné)	725
Szabó Ervin-díjas könyvtárosok 1982. (Balázs Sándorné, Billédi Ferencné, Elek Sándorné, Futala Tibor, Román Lászlóné, Tapolcainé Sáray Szabó Éva, Windisch Aladárné)	722

2. KÖNYVTÁRFAJTÁK

PÉTER László: A debreceni műhely I. A Hajdú-Bihar megyei Könyvtár és a helyismereti kutatás	572
SOMKUTI Gabriella: Az Egyetemi Könyvtár megtartja a tudományos műhely rangját. Beszélgetés Németh G. Bélával	17
TÓVÁRI Judit: A helyismereti gyűjtemény, mint lehetséges tudományos műhely	78

Módszertani vita

SZENTE Ferenc: Gyógyítás ráolvasással. Meditáció a módszertani munkáról	135
---	-----

**Nemzeti könyvtár,
tudományos, felsőoktatási és szakkönyvtárak.**

Szakirodalmi tájékoztatás

ÁGOSTON Mihály: Véleményem szerint [az OMKDK, illetve az OMIKK kiállításairól]	507
ALKONYI István: Egy országos magyar ipari szakkönyvtári múzeum és könyvtári házi múzeumok létesítéséért — —: Fordítások, fordítók a vállalati szakkönyvtárakban	211
BALÁZS János: Bemutatjuk az ACSI műszaki könyvtárát	354
Egyes könyvtárak tudományos könyvtárrá minősítése ...	86
[GYÖRE Pál] (-e -l): PRODINFORM, PRODUKTORG, STRUKTÚRA és társaik. Átszervezések az ipari információs intézményeknél	391
[HOSTIN Zsuzsanna]: A statisztikai adatokat évente szolgáltatató 121 szakkönyvtár 1981. évi fontosabb adatai	651

HUSZÁR Ernőné: A megyei könyvtárak közgazdasági szakkönyvtári feladatai	522
KOVÁCS Dezső: Az ÉTK—SZISZ, az Építészeti Tájékoztatói Központ számítógépes információs szolgáltatása	275
— —: Véleményem szerint [az információs technika felhasználóinak oktatásáról]	571
MENDERNÉ KOVÁCS Ibolya—HADROVICS Gábor: Egy fiatal kihelyezett főiskolai tagozat [az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola budapesti kihelyezett tagozata] fiatal könyvtárról	466
MÉSZÁROS Antal: Könyvtári műsorok zárláncú tévéadás segítségével [a győri KTMF könyvtárában]	734
MOHOR Jenő: Bemutatjuk a Magyar Képzőművészeti Főiskola könyvtárát	282
RETTICH Béla: Egy nagyvállalati könyvtárhálózat [a Csepel Művek műszaki szakkönyvtárai] munkaerőhelyzetének tíz éve	594
SIMAY Norbert: Bemutatjuk a Közlekedési Múzeum könyvtárát	606
— —: Bemutatjuk a Posta Központi Szakkönyvtárát ...	153
SOMKUTI Gabriella: Az Egyetemi Könyvtár megtartja a tudományos műhely rangját. Beszélgetés Németh G. Bélával	17
SZÜCS Sarolta: Anyagbeszerzés vagy tervszerű állománygyarapítás?	147
TUBA László: Testvérgyűjtemények háza táján. A műzeumi és a levéltári könyvtárakról	638
VÉRTESEY Miklós: Bemutatjuk a Szépművészeti Múzeum könyvtárát	230

Közművelődési és iskolai könyvtárak

BALÁZS Mihály: Véleményem szerint [az integrációról]	379
BÁNHEGYI Gyuláné: Közös fenntartású közművelődési és kettős funkciójú könyvtárak a fővárosban	444
BÉNYEI Miklós: A közművelődési könyvtárak politikai, közéleti tevékenységéről	636
BUGA [László] doktor: Ki a pedagógus a Bódva völgyében?	540
ELEK Sándorné: Klub és könyvtár a házban	82
[HOSTIN Zsuzsanna]: A tanácsi és a szakszervezeti közművelődési könyvtárak (szolgáltatóhelyek) 1981. évi fontosabb adatai	280
K. M.: Feljegyzés egy klubkönyvtár meglátogatásáról	593
A közművelődési és az iskolai könyvtárak helyzete és továbbfejlesztése. Az Országos Közművelődési Tanács Elnöksége által 1982. május 21-én megtárgyalt előterjesztés	508
SÁRÁNÉ LUKÁTSY Sarolta: Amit Jancsi megtanult, János sem felejtí	387
VARGA Sándor: Könyvtárak iskolai és közművelődési szerepkörben. Az integrált iskolai könyvtárak lehetséges rendszere	447

Magyei és városi könyvtárak

ARATÓ Antal: Egy városi könyvtáros feljegyzéseiből. — Beismerő vallomás feleslegesen vásárolt könyvekről	399
— Folyóiratközlőszöveg mappában. Szerény javaslat egy „vállalkozói” szolgáltatóra	463
— Utópiám a központostított városi ellátórendszeréről	530
— A vendégkönyv és vendégeink	400
BÁNHEGYI Gyuláné: Közös fenntartású közművelődési és kettős funkciójú könyvtárak a fővárosban	444
CSOBAI László: A Békés megyei Könyvtár kiadói tevékenysége	148
ELEK Sándorné: Klub és könyvtár a házban	82
ENGLI Katalin: A központi szolgáltatások igénybevétele és a tájékoztatás egy megye „B”-típusú könyvtáraiban	219
FÜLÖP Katalin: Mérnökolvasók egy megyei könyvtárban	20

BERECZKY László: A könyvterjesztés és a könyvtárellátás tervei. Beszélgetés Drucker Tiborral, a Könyvértékesítő Vállalat igazgatójával	126	NAGY Attila: A 13—14 éves [bácsalmási] gyerekek olvasási szokásai 1965-ben és 1979-ben	669
ENGLI Katalin: A központi szolgáltatások igénybevétele és a tájékoztatás egy megye „B”-típusú könyvtáraiban	219	— —: Véleményem szerint [az olvasószolgálatról]	699
[GERŐ Gyula] (-6 -a): Mikor lehet teljes a megyei sajtó-bibliográfiák sorozata?	601	PÁLVÖLGYI Endre: Aki keres, többnyire talál. Válaszok az olvasók kérdéseire	255
[KOROMPAI Gáborné] (K. M.): A folyóiratok helyismereti szempontú feltárása	744	PÓCSI Gusztáv: Könyvtárhasználati szokások egy megyei könyvtárban	589
KOVÁCS Dezső: Véleményem szerint [az információs technika felhasználóinak oktatásáról]	571	RAFFAI István: Olvas-e a könyvtáros?	736
OROSZ Bertalané: Állományapsztás Heves megye községi könyvtáraiban	338	SÁRÁNÉ LUKÁTSY Sarolta: Amit Jancsi megtanult, János sem felejtí	387
PÁL Tiborné: Utószó a kecskeméti bibliográfiai tanácskozáshoz	132	SZAKÁLY [Éva]: Kihasználatlan lehetőségek [a sárvári Sylvester János Könyvtár és az Olvasó Ifjúságért mozgalom]	465
SÁRÁNÉ LUKÁTSY Sarolta: Nagyobb gondot az ifjúsági állomány fejlesztésére! [reflexió Simon Zoltán cikkére]	584	— —: Olvasók, könyvtolvajok és rongálók. „Krimik” a könyvtárban	27
SIMON Zoltán: A kisebb települések könyvvállománya és a központosított ellátás	251	SZEKERES István: Az is [a budapesti kölcsönzés nehézségeiről]	343
SZÚCS Sarolta: Anyagbeszerzés vagy tervszerű állománygyarapítás?	14	WALTER Béla: A könyvtár és környéke	67
WIX Györgyné: Véleményem szerint [a könyvtári kiadványok kötelepéldány-szolgáltatásáról]	31		
4. OLVASÁS, KÖNYVTÁRHASZNÁLAT, IRODALOM- ÉS KÖNYVTÁRPROPAGANDA		5. KÖNYVTÁRÉPÍTÉS, -BERENDEZÉS, -FELSZERELÉS, -TECHNIKA	
A[MBRUS] Á[gnés]: Hangoskönyvtár-szolgálat Kaposváron. Gyógyítás könyvvel	34	BAUER József: A katalóguscédulák sokszorosításának új módszere	656
ARATÓ Antal: Egy városi könyvtáros feljegyzéseiből. Folyóiratkölcsonzés mappában. Szerény javaslat egy „vállalkozói” szolgáltatásra	46	BORSA Gedeon: Számítógépek alkalmazása a régi nyomtatványok feltárására	227
BALÁZS János: A kölcsönzési jogdíjak a világban	47	EGERVÖLGYI Vilmosné: Hangos-képes eszköztár szakmunkástanulóknak	73
BALOGH Ferencné: Lesz-e belőlük olvasó felnőtt? A 13—15 éves fiatalok könyvtárhasználati szokásai egy vizsgálat tükrében	70	JÁVORI Béla: Canossa-járás [a barcsi városi-járásí könyvtár tervezett építkezéséről]	89
BÁRÁNY Éva, V.—MRÁZ Borbála, B.—SZABÓ Natália: Fiatalok irodalmi, zenei és képzőművészeti ízlése. Hatásvizsgálat 14—19 évesek körében	100	KOVÁCS Dezső: Véleményem szerint [az információs technika felhasználóinak oktatásáról]	571
BARTOS Éva: Helyzetkép a hátrányos helyzetről	544	MÉSZÁROS Antal: Könyvtári műsorok zártláncú tévéadás segítségével	734
BERECZKY Magda: A hátrányos helyzetű olvasókkal való foglalkozás	268	PAPP István: A „B”-típusú könyvtárak épületeiről	213
CHOLNOKY Győző: A könyvtárközi kölcsönzés új rendje	124	— —: A „B”-típusú könyvtárak épületmodelljeiről	647, 712
CSAPÓ Edit: Mi történik a hátrányos helyzetű olvasók érdekében? Egy [KMK] tanfolyam dolgozatainak nyomában	603	SZ[ABÓ] S[ándor]: Láttuk [az Egyesült Izzó szakszervezeti könyvtárának számítógéppel készült szakkatalógusa]	625
CSERNUS Gyuláné: Szocialista brigádok olvasóköre [a martfői Tisza Cipőgyár szakszervezeti könyvtáráról]	84	SZALAI László: A zenei részlegek műszaki korszerűsítése	586
CSUTORÁS Annamária: Olvasók és olvasnivalók. Könyvtár, galériával [az Edelenyi Nagyközségi-Járásí Könyvtárról]	341		
É. P.: Jelentés egy olvasómozgalmi pályázatról	592	6. KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRTÖRTÉNET. KÖNYVTÁROSPÁLYÁK, ÉLETRAJZOK	
FERENCZI Zsuzsanna: Az olvasók kérdései	205	BORSA Gedeon: Számítógépek alkalmazása a régi nyomtatványok feltárására	227
FÜLEKI Mihály: Véleményem szerint [az olvasómozgalmról]	635	FELKAI László: Vita a könyvtárügyről egy század eleji kongresszuson	748
FÜLÖP Katalin: Mérnökolvasók egy megyei könyvtárban	20	HARASZTHY Gyula: Az Ómagyar Mária-siralom hazatérése	546
GEREBEN Ferenc: A magyar társadalom könyvtárképe	345, 412	MÓRA László: Az első országos könyvtárostanfolyamok	679
KARTAL Zsuzsa: Egyedül a könyvtárban	663	RÉTFALVI Gábor: Egy megye népiskolai könyvtárainak állománya a dualizmus első korszakában	423
KRASZNAI Mihályné: Könyvtárhasználati oktatás egy műszaki főiskolán [Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola]	658	TÓTH András: Első állami könyvtári szabályzatunk (1779)	104
M[AKAI Márta]: A kölcsönzéstől az emberi gyarlóságig	599		
MÉSZÁROS Antal: Könyvtári műsorok zártláncú tévéadás segítségével [a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola könyvtárában]	734	Egyes könyvtárak története	
		JÓNÁS Károly: Az Országgyűlési Könyvtár költözése az Országházba	618
		— —: Az Országgyűlési Könyvtár megalapítása és első könyvtárnoka	39
		KAPOSVÁRI Gyula: „Térképet kerestem, könyvtárra találtam”. Emlékek a „hőskorból” [a szolnoki városi könyvtárról]	392
		KÖSZEGFALVI Ferenc: Egy 75 éves könyvtár jubileumi kiállítása [a hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtárról]	597

Könyvtárosspályák, életrajzok

CSONGOR Endréné: „Erőfeszítések nélkül nem lehet élni...” (Nagy Károly interjúja) 263
 GYÖRE Pál: „Valamivel mindig többet adott, mint amit vártak tőle” (Vértesy Miklós interjúja) 87
 KAPOSVÁRI Gyula: „Térképet kerestem, könyvtárra találtam” 392
 Kemény G. Gábor 1915—1981. (Tóth András) 288
 KISS Györgyné: „A könyvtáraknak is van egyéniségük, a veszpreminek bizonyosan” (Páldy Róbert interjúja) 141
 Kovách Zoltán 1930—1981. (Kókay György) 44
 KOVÁTS Zoltán: „A gépesítés nem öncél...” (Balázs János interjúja) 579
 Ladányi Antal 1901—1978. (Móra László) 236
 MÁTÉ Károly: „Nálunk is szükség van a sajtó tudományos vizsgálatára” (Móra László interjúja) 459
 Panka Károly 1882—1970. (Jónás Károly) 677
 Pataki László 1923—1981. (Kókay György) 45
 RÁCZ Aranka, N.: „Vonzottak az új feladatok...” (Páldy Róbert interjúja) 517
 Szentmihályi János 1908—1981 107
 Szily Kálmán 1838—1924. (Vértesy Miklós) 164
 TÓTH András: Levéltár, kéziratár, könyvtártörténet (Vértesy Miklós interjúja) 29
 UHLMANN Aladár: „A mi hivatásunk szellemi szolgáltató tevékenység” (Tóth Enikő interjúja) 708
 Vajda Pál 1907—1982. (Móra László) 615
 Vita Zsigmond, a nagyenyedi Bethlen Kollégium könyvtárosa (Kéki Béla interjúja) 328

7. KÖNYVMŰVÉSZET, KISGRAFIKA

ECSERY Elemér: Raszler Károly 754
 GALAMBOS Ferenc: Dániel Viktor 241
 — —: Moskál Tibor 688
 — —: Plugor Sándor 298
 — —: Takács Dezső 431
 GELLÉR Katalin: Somogyi Győző 43
 KÉKI Béla: Reich Károly 169
 LENKEY István: Révész Napsugár 108
 RAJK András: Dluhopolszky László 364
 SEMSEY Andor: József Szuszkiewicz 490
 SZABÓ Ernő, P.: Sáros András Miklós 560
 VÉGVÁRI Lajos: Lenkey Zoltán 620

8. KISLEXIKON

GYÖRE Pál: Információanalízis, információsztézis ... 285
 — —: Információs infrastruktúra 684
 — —: Innováció 166
 — —: Metakommunikáció 548
 — —: Mi a mcluhanizmus? 359
 — —: Tudásszociológia, tudományszociológia 428
 — —: Vevőszolgálat 751
 KÉKI Béla: Mi a fényszedés? Az ólombetű kiszorul a nyomdászatból 484

9. GÖRBE TÜKÖR

É. P.: Jelentés egy olvasómozgalmi pályázatról 592
 K. M.: Feljegyzés egy klubkönyvtár meglátogatásáról ... 593
 KOZMA László: Az információáramlás története. Fantasztikusan tudományos közlemény 541
 [URBÁN László] n. ó.: Kismacska pohárban 467

10. BIBLIOGRÁFIÁK, KÖNYVTÁRI SZAKIRODALOM. ISMERTETÉSEK

Berlász Jenő: Az Országos Széchényi Könyvtár története 1802—1867 (T[óth] A[ndrás]) 301
 Borsodi könyvtári krónika III. (Páldy Róbert) 300
 Braun Tibor—Bujdosó Ernő—Ruff Imre: A tudomány mint a mérés tárgya (Szabó Sándor) 170
 Busa Margit, V.: Kazinczy Ferenc. Bibliográfia (Korompai Gáborné) 112
 A Debreczeni Főiskolai Lapok (1896—1914) repertórium. (Bényei Miklós) 244
 Demográfia. Népeségstudományi folyóirat. Repertórium 1958—1980 (Szinainé László Zsuzsa) 176
 Élet és Irodalom. Válogatott repertórium 1957—1965 (Merkovszky Erzsébet) 622
 Ember Győző: Levéltári terminológiai lexikon (Pogány György) 299
 Ethnographia-mutató 1940—1969 (Tuba László) 432
 Fioláné Komáromi Gabriella: A hetvenes évek ifjúsági regényei (Nagy Attila) 491
 Fogarassy Miklós—Kamarás István: Olvasó a labirintusban (Simon Zoltán) 242
 A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár évkönyve 1977—1978 (Pálvolgyi Endre) 689
 Független Szemle 1921—1923, Kékmadar 1923. Repertórium (Galambos Ferenc) 46
 Harmat Béla: Csuka Zoltán bibliográfia (Péter László) 495
 Józsa Péter — Jacques Leenhardt: Két főváros, két regény, két értékvilág (Lőrincz Judit) 365
 Karl Marx és Friedrich Engels művei magyar nyelven. Bibliográfia (Ónódy Miklós) 303
 A Kiskunság és a Forrás repertórium 1955—1978 (Péter László) 304
 Két új oktatási segédkönyv (Hajdú Géza) 171
 Könyvtári kis tükrök. Ajánló könyvjegyzék. Irodalomtudomány, nyelvészet 1945—1979 (Pálvolgyi Endre) 111
 Könyvtári kis tükrök. Ajánló könyvjegyzék. Magyar szépirodalom 1945—1979 (Monostori Imre) 623
 A Közép-Dunamedence régészeti bibliográfiája 1967—1977 (Székely Dániel) 624
 Ladányi Andor—Végh Ferenc: Magyar felsőoktatás-történeti irodalom 1945—1979 (Pálvolgyi Endre) 173
 Magyar könyvszótár 1921—1944. A Magyarországon nyomtatott könyvek szakosított jegyzéke. IV. Nyelvészet, irodalom (Galambos Ferenc) 175
 A magyar szociológiai irodalom bibliográfiája. 3. kötet: Önálló kiadványok 1900—1919 (Pálvolgyi Endre) 367
 Az olvasás anatómiája. Szociológiai tanulmányok (Szente Péter) 561
 Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve 1979 (Pálvolgyi Endre) 492
 Rédei Ildikó: A Tevan Nyomda- és Kiadóvállalat kiadványainak bibliográfiája (Pogány György) 46
 A Somogyi Honismereti Híradó (Vargáné Major Judit) 481
 Stier Miklós—Szász Zoltán: A helytörténetírás módszertani kérdései. Új- és legújabb kor (Páldy Róbert) 110
 Szabó Flóris: A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kéziratkatalógusa (Tóth András) 494
 Szakmai folyóiratok, hálózati híradók (Gerő Gyula) 50, 116, 177, 247, 306, 369, 434, 498, 563, 626, 691, 756
 Szocializmus 1906—1918. Repertórium (Lakatos Éva) 366
 Új Hang repertórium 1952—1956 (Lisztés László) (1—s) 113
 Újszerű bibliográfiai kezdeményezés (Hiller István) 755

11. ÁLLANDÓ ÉS ALKALMI ROVATOK

Bemutatjuk a 153, 230, 282, 354, 419, 606

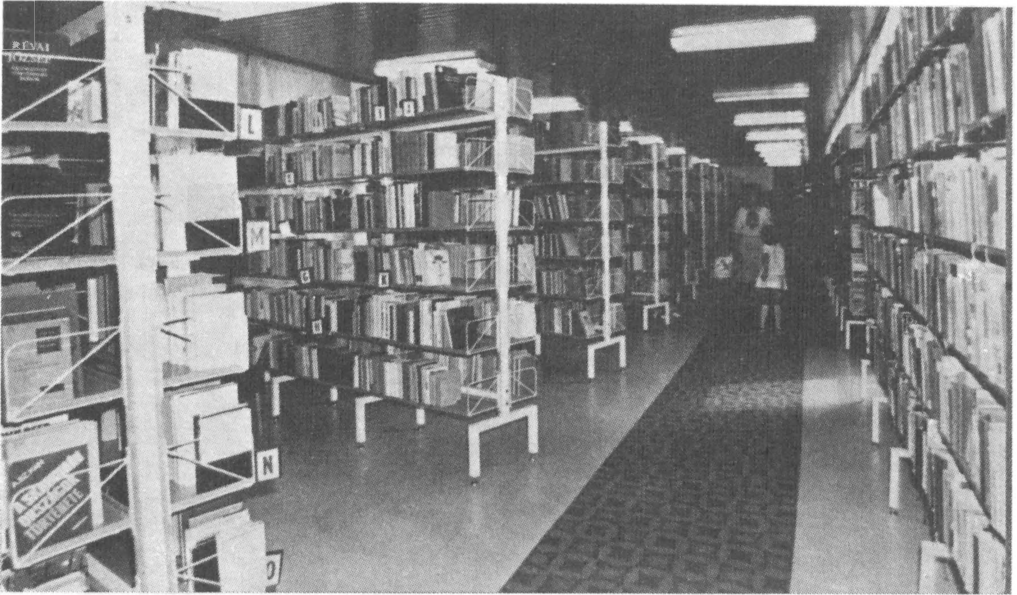
Beszélgések a könyvtárról	208, 252, 319, 645
Bibliográfiák 46, 111, 173, 244, 303, 366, 432, 494, 622, 755	
Fórum	135, 211, 259, 584, 653, 718
Görbe tükrök	467, 541, 592
Hallottuk	258, 290, 309, 480, 676, 726
Helyismereti folyóirataink	481
Helytelenül — helyesen	109, 240, 297, 363, 621, 687
Hírek 31, 93, 149, 225, 273, 344, 408, 472, 543, 600, 665, 738	
Hivatás, társadalom, közélet, utánpótlás	188
Iskola és könyvtár	11, 70, 380, 444, 513
Kérdezz — felelek (Lugosi Andor) 42, 168, 212, 232, 336, 427, 497, 562, 675, 750	
Kitüntetések 41, 74, 134, 287, 353, 398, 455, 540, 598, 655, 711	
Könyvekről	170, 242, 299, 365, 491
Könyvtárak — műhelyek	17, 572
A könyvtárak történetéből 39, 104, 161, 291, 423, 618, 679, 748	
Könyvtári élet 24, 82, 147, 219, 268, 337, 466, 533, 594, 656, 733	
Könyvtári kiadványok 53, 119, 181, 245, 310, 373, 437, 502, 566, 629, 694, 759	
Könyvtári szakirodalom	110, 171, 300, 492, 689
A Könyvtáros galériája 43, 108, 169, 241, 298, 364, 431, 490, 560, 620, 688, 754	
A Könyvtáros kislexikona 166, 285, 359, 428, 484, 548, 684, 751	
Könyvtárosok és bibliográfusok 44, 107, 164, 236, 288, 615, 677	
A lapokban olvastuk 27, 89, 222, 270, 340, 402, 465, 540, 599, 661, 736	
Lapozgató 49, 114, 234, 279, 418, 430, 436, 465, 501, 617, 686, 737	
Látóköri 33, 94, 150, 227, 275, 345, 410, 473, 544, 601, 666, 741	
Levél a szerkesztőhöz	524, 596
Megkérdéztük a fenntartókat	404, 468
Műhelykérdések	75, 132, 205, 255, 522, 586
Olvastuk	99, 539, 660
Pótlások a lexikonokhoz az 1981. évről (Gyuris György, Landenberger Istvánné kiegészítésével)	157, 411
Sorsok és pályák 29, 87, 141, 263, 328, 392, 459, 517, 579, 708	
Szakmai folyóiratok, hálózati híradók (Gerő Gyula) 50, 116, 177, 247, 306, 369, 434, 498, 563, 626, 691, 756	
Számvetés... 1981 — Tervek... 1982	3
Szerkesztői üzenetek	321, 602
Vallomások a könyvtárról	37, 233, 358, 611
Véleményem szerint 123, 187, 251, 315, 379, 443, 507, 571, 635, 699	
Visszhang	148, 456, 734

12. SZERZŐK, AZ ÉLETRAJZOKBAN, NEKROLÓGOKBAN SZEREPLŐK ÉS AZ INTERJÚT ADÓK MUTATÓJA

Abody Rita	193
Ágoston Mihály	507
Alkonvi István	211, 595
Ambrus Ágnes — A. Á.	342
Arató Antal	399, 463, 530
Arató Ferenc	456
Arnóth Károly	733
Bajor Nagy Ernő	91, 270
Balázs János	354, 473, 579
Balázs Mihály	379
Balogh Ferencné	70, 451
Balogh Ödön	340
Bánhegyi Gyuláné	444
Bárány Éva, V.	100
Baráz Miklósné	337
Bartos Éva	544
Bauer József	656
Becz Imre — (halász)	662
Bényei Miklós	61, 244, 636
Bereczky László	126
Bereczky Magda	268
Bilincsi Lajos — B. L.	31
Bojszko Imre	406
Borsa Gedeon	227
Bosnyák Péter — B. P.	274, 322
Buga László	540
Cholnoky Gvőző	124
Csapó Edit	603
Csenke László	536
Csernus Gyuláné	84
Csobai László	148
Csobok Veronika — Cs. V.	32
Csongor Endréné	263
Csutorás Annamária	341
Dán Gyula	403
Dán Krisztina	11
Devecseri Zoltán — D. Z.	408
Dömötör Lajosné — D. L.	739
Drucker Tibor	126
Ecsery Elemér	754
Egervölgyi Vilmosné	73
Elek Sándorné — E. S.	32, 82
Engli Katalin	219
Farkas Jánosné — F. J.	32
Fekete Sándor	37
Felkai László	748
Ferenczi Zsuzsanna	205
Finta Zoltánné — F.	543
Fischer János	468
Füleki Mihály	635
Fülöp Katalin	20
Galambos Ferenc	46, 175, 241, 298, 431, 688, 754
Gáldonyi Béla — G. B.	226
Gálné Ballagi Ágnes	94
Gárdonyi Béla	222
Gazda István	208
Gellér Katalin	43
Gereben Ferenc	345, 412
Gerő Gyula — -ó -a 50, 99, 116, 177, 247, 306, 369, 434, 498, 550, 563, 601, 626, 691, 756	
Gyimes Ferenc	35
Györe Pál — -e -l ... 166, 285, 359, 428, 548, 651, 684, 751	
Gyuris György	157
Hadrovics Gábor	466
Hajdú Géza	171
Haraszthy Gyula	546
Harmat Béla	727
Heit Gábor — H.	202, 665, 741
Hiller István	755
Horváth Dezső	402
Horváth Tibor	716
Hostin Zsuzsanna (jelöletlenül)	280, 333
Huszár Ernőné — H. E.	274, 522
Janó János	383
Jávori Béla	89
Jónás Károly	39, 618, 677
Juhász Jenő	443
Kapolyi László	645
Kaposvári Gyula	392
Károlyi Ágnes	653
Kartal Zsuzsa	663
Katsányi Sándor	123
Kéki Béla	169, 328, 484
Kemény G. Gábor	288
Kenyéri Kornélia	75
Kerekessné Bovatsek Ágnes	596

Kiss Anna	533	Puja Frigyes	233
Kiss Györgyné	141	Rácz Aranka, N.	517
Kiss Jenő	33	Raffai István	736
Kiss Magdolna, G.	661	Rajk András	364
Kocsis József	734	Rétfalvi Gábor	423
Kókay György	44	Rettich Béla	594
Korompai Gáborné — K. M.	112, 744	Rózsa György — R. Gy.	539
Kovách Zoltán	44	Saráné Lukácsy Sarolta	387, 584
Kovács Dezső — K. D.	59, 275, 571, 700	Sárdy Péter	150, 251
Kovács Mária	380	Semsey Andor	490
Kováts Zoltán	579	Simay Norbert	153, 404, 606, 730
Kozma László	541	Simon Zoltán	242, 259
Közsegfalvi Ferenc — K. F.	409, 597	Sinay Jenő	576
Krasznai Mihályné	658	Sipos Csaba	161
Kuruc Imréné — c	676	Somkuti Gabriella — sg	17, 98, 208
Ladányi Antal	236	Suba Ernő — S. E.	225
Lakatos Éva	366	Supp Györgyné	718
Laki János	741	Szabó Ernő	109, 240, 297, 363, 621, 687
Landenberger Istvánné — L. I.	411	Szabó Ernő, P.	560
Lang János — L. J.	226	Szabó László, G. — gszl	28
Lendvai József — L. J.	272	Szabó Natália	100
Lengyel András [Kaposvár] — L. A.	223	Szabó Sándor — Sz. S.	170, 625
Lenkey István	108	Szakály Éva	27, 465
Lévai Klára — L. K.	409	Szalai László	586
Lisztes László — l - s	113	Szathmáry Lászlóné — Sz. L.	408
Lőrincz Judit	365	Székely Dániel	624
Lugosi Andor (jelöletlenül) 42, 168, 212, 224, 232, 336, 427, 497, 562, 613, 675, 750		Szekeres István	343
Makai Márta — M.	599	Szente Ferenc	135
Makai Tóth Mária	419	Szente Péter	561
Mándy Gábor	524	Szentmihályi János	107, 222
Marót Miklós — M.	738	Szily Kálmán	164
Marx György	319	Szinainé László Zsuzsa	176
Máté Károly	459	Szurmay Ernő — Sz. E.	24, 408
Menderné Kovács Ibolva	466	Szűcs Sarolta	147
Merkovszky Erzsébet	622	Tamás Menyhért	358
Mészáros Antal	734	Tandori Dezső	611
Mohor Jenő	282	Tolnay Gábor	252
Monostori Imre	623	Tóth András — T. A.	29, 104, 288, 301, 494
Móra László	236, 319, 459, 615, 679	Tóth Dezső — T. D.	409, 738
Mráz Borbála, B.	100	Tóth Enikő	708
Nagy Attila	491, 669, 699	Tóth Gyula	187
Nagy Károly	263	Tóth Mária ld. Makai Tóth Mária	
Németh G. Béla	17	Tóth Mihály	404
Ónódy Miklós	303	Tóvári Judit	78
Orbán Éva	188	Tuba László	432, 638
Orosz Bertalanné — O. B.	273, 338	Uhlmann Aladár	708
Pál Tiborné	132	Urbán László (Budapest) — n. ó.	467
Páldy Róbert	110, 141, 300, 476, 517	Urosevics Daniló	526
Pálinkás Györgyné (jelöletlenül)	290	Vajda Kornél	741
Pálvolgyi Endre — P. 111, 173, 255, 367, 492, 600, 689, 738		Vajda Pál	615
Panka Károly	677	Varga Judit — V. J.	225, 665
Pap János — P. J.	93	Varga Sándor	447
Papp Emma	657	Vargáné Major Judit	481
Papp István — P. I.	213, 401, 410, 537, 647, 707, 712	Varsányi Livia	645
Pataki László	45	Végvári Lajos	620
Péter László	304, 495, 572	Vértesy Miklós	29, 164, 230, 252
Pintér László	468, 513	Vita Zsigmond	328
Pócsi Gusztáv	589	Walter Béla	67
Pogány György	46, 299	Wix Györgyné	315
		Zsigovics Ferencné	666

Könyvtára berendezéséhez ajánljuk

MERABONA

és

TÉKA

típusú bútorainkat

MEZŐGÉPIPARI

SZÖVETKEZETI

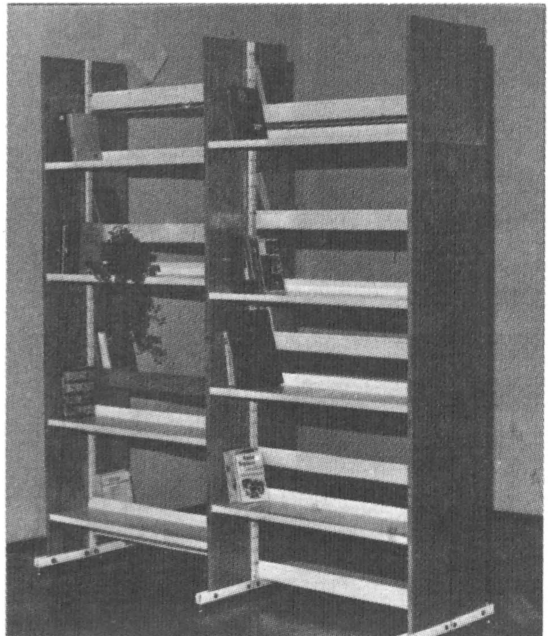
KÖZÖS

VÁLLALAT

SZANY

ADY ENDRE ÚT 38.

9317

célt a képzés során legjobban a hallgatók *szemináriumi önálló foglalkozásainak tervezetei, forgatókönyvei* szolgálják.

Az olvasószolgálat tanításának lehetőségei

A felnőtt-olvasószolgálati ismereteket nyújtó félév során minden hallgató felkészül egy-egy témakörből — így például *irodalmi estet, komplex műveltségi vetélkedőt, vitát, szellemi vetélkedőt, író-olvasó találkozót* vagy *önálló eset* szervez. (Az író-olvasó találkozók, illetve az önálló estek esetében a hallgató feladata igénykutatás alapján a meghívandó személy kiválasztása, a meghívásával összefüggő levelezés, az író köszöntése, bemutatása, a közönség szervezése, a technikai eszközök előkészítése volt.) Szemináriumainkon tehát szervezési problémákkal is foglalkoztunk. A rendezvényeket vagy a főiskola disztermében, vagy a tanteremben tartjuk. Valamennyi foglalkozást közös elemzés, értékelés, osztályozás követ. Az így szerzett jegyeket természetesen beleszámítjuk a kollokviumon nyújtott teljesítményünkbe. A látványosabb rendezvények mellett persze *önálló könyvkiállítást, kiállításmegnyitást, néphagyomány-felújítást, játékos könyvtári klubfoglalkozást, könyvismertetést* is terveztek és bonyolítottak le hallgatóink. Minden forma más-más módon, de ugyanazt segítette: az önálló véleményalkotást, az elfogulatlan értékelést, bírálatot, bővítette a hallgatók könyvismeretét, elősegítette az irodalomban való tájékozódásukat, jártasságukat, s nem utolsósorban tapasztalatokat gyűjthettek a későbbi, tényleges könyvtári gyakorlathoz. Ezt a célt — ha nem is ilyen hatással — nagymértékben elősegítették a *szemináriumi dolgozatok* is. E dolgozatok megvitatására is a szemináriumokon kerül sor.

Az olvasói rétegek, csoportok igényeinek, érdeklődésének, szabadidei programjának jobb, elmélyültebb megismerését szolgálják az — általában munkások körében végzett — *tesztlapos és interjú-módszerrel készült érdeklődésvizsgálatok*. Minden hallgatónk 3—5 interjúalannyal beszélgetett. Az interjút a szemináriumokon készítettük elő, s ott is vitattuk meg az elkészülteket. (A hallgatók kérdezőskultúrájának hiányosságaira utalt, hogy kezdetben nem volt logikai lánc az interjúalanyok válaszai és a feltett kérdések között: a válaszoktól függetlenül a hallgató a szemináriumon megbeszélte a kérdéseket vette sorra. Ilyen esetekben a hallgatónak természetesen még egyszer el kellett készítenie az interjút.) Hasonló módszerrel dolgoztunk fel a közösen szerkesztett kérdő-

íveket is. E feladatok megoldása során a hallgatók bizonyos fokú jártasságot szereztek a kérdőív-szerkesztés, az interjúkészítés, a tapasztalatok feldolgozása, a szakirodalom elméleti ismereteinek és gyakorlati megvalósulásuknak összehasonlítása terén; ezzel nemcsak a felnőttek körében végzendő olvasószolgálati tevékenységük megalapozásában, hanem szakdolgozataik elkészítésében is segítettük őket.

A befogadásvizsgálatot egy közösen választott, mindenki által olvasott mű (*Galgóczi Erzsébet: Szent Kristóf kápolnája* című kisregénye) feldolgozásával végeztük. A beszélgetés során parázs vita alakult ki, s felszínre kerültek a hallgatókat az adott pillanatban legjobban foglalkoztató egyéni problémák is.

Az előadásokon és a szemináriumokon kívüli lehetőségek is szolgálják az olvasószolgálati tevékenységre való felkészítést, e munkafolyamat gyakorlatát. Mindenekelőtt a „C”-típusú községi könyvtárban (Cigándon) folytatott könyvtári gyakorlat volt ilyen, melynek során kölcsönzési és nyilvántartási ismereteik gyakorlása mellett jártasságot szereztek az önálló tájékoztatásban, a referenz-kérdések megoldásában, a kérésre végzett irodalomkutatásban és a bibliográfiák szerkesztésében. A szemináriumokon gyakorolt önálló foglalkozásokat később a községi könyvtár változó összetételű csoportjainak is megtartják a hallgatók, így alkalmuk nyílik a szemináriumi és a könyvtári foglalkozások eltérő körülményeinek elemzésére is. A tudományos diákköri dolgozatok szintén segítik az olvasószolgálati ismeretekben való elmélyülést, s az sem mellékes, hogy a felnőtt olvasószolgálat témaköréből jó néhány szakdolgozat is készült.

Az olvasószolgálati teendők gyakoroltatására jó lehetőség *Az egyetlenesták és főiskolások a közművelődésért* akció keretében a *szocialista brigádok és a szakkollégiumi hallgatók együttműködése* is. A folyamatos kapcsolattartáson kívül — közös klubestek, ünnepi műsorok, hétfégi autóbusz-kirándulások stb. — a patronált szocialista brigádok részt vesznek a főiskolai *közművelődési és könyvtári bizottságok* által meghirdetett, a város valamennyi üzemére kiterjedő és évenként egyszer megrendezett vetélkedőkön, pályázatokon is. A vetélkedők, pályázatok anyagának összeállítását, valamint a szocialista brigádok felkészítését tanári irányítással a könyvtári és a népművelési szakkollégiumok hallgatói végzik.

Próbálkoztunk a *hallgatók szerkesztette műsorok vetélkedőjével*, valamint könyv- és folyóiratkiállításokkal is, amelyekhez az anyagot a főiskolai és a városi könyvtár állományán kívül a könyvesbolt

szolgáltatta. A kiállítás *könyvvásárlással* volt egybekötve. A kiállítások alkalmával az anyaggyűjtést, a rendezést, a könyvvarusítást a hallgatók végezték, és ők adták a felügyeletet is.

Felkészítés az iskolai és a gyermekkönyvtárosi teendőkre

A tanterv által megszabott heti két óra egyikében előadást tartok valamennyi szakkollégiumi hallgatónak, a másik órát viszont két szemináriumi csoportra bontva a hallgatókat, kéthetenként összevonva használom fel. A szemináriumi órakeretben itt is elsősorban önálló, gyakorlati jellegű feladatok végeztetésére törekszem, és a foglalkozás megtartása után azonnal lehetőséget adok az elemzésre, osztályozásra. Az értékeléshez szempontokat állítottunk össze, s ezeket sokszorosítottuk, hogy minden hallgatónak rendelkezésére álljanak. A foglalkozások megtartása előtt megbeszéljük és kijavítjuk a forgatókönyvben rögzített helytelen, módszertani-pedagógiai szempontból kifogásolható elképzeléseket; a megtartott foglalkozás után pedig ezek alapján értékeljük a hallgató teljesítményét. Minden foglalkozáson lemérhető így a hallgatók felkészültségi foka, irodalmi érdeklődése, szakirodalmi és gyermekirodalmi ismerete, pedagógiai, fejlődéslélektani jártassága. De fantáziájukra, alkotóképességükre, szorgalmukra és kezűgyességük fejlettségére is fény derül a szemléltetés során.

A *könyvtárhaználatti foglalkozások* mellett mind formai, mind módszertani szempontból igen változatosak a *csoportos foglalkozások*.

Könyvtárban tartott rendhagyó órákat is terveztek és lebonyolítottak a hallgatók, elsősorban irodalom- és környezetismereti órákat. Sajnos, videofelvételre való lehetőségeink korlátozottak, nem tudunk minden foglalkozást rögzíteni, a meglévőket viszont felhasználjuk bemutatásra, elemzésre, az elméleti ismeretek illusztrálására. A könyvtári gyakorlatokon lehetőség nyílik a csoportos foglalkozások mellett a gyermekekkel való egyéni foglalkozásokra, beszélgetésekre is, elsősorban a kölcsönzés, tájékoztatás közben, de tudatosan is keresik a hallgatók az alkalmat és lehetőséget erre, hiszen *olvasóterveket* is kell készíteniük. Ehhez pedig meg kell ismerkedniük a gyermekek személyiségével, érdeklődési körével, olvasási indítékai-
val, eddigi olvasmányai-
val, olvasmányélményeivel. A gyakorlat során kéthetenként rejtvényfel-

adatokat, játékos kézikönyv-használati fejtörőket készítenek, bibliográfiát állítanak össze.

Az országos gyermekkönyvhét alkalmával Cigándon *bemutató csoportos foglalkozást* tartottak hallgatóink alsó tagozatos nevelők és napköziscsoport-vezetők részvételével, továbbá gyermekkönyvkiállítást rendeztek, amelyet a népes hallgatóság előtt szakkollégistáink nyitottak meg (együttal a gyermekkönyvhetet is). E területen is, akárcsak a felnőtt olvasószolgálatban, ösztönzően hatnak a tudományos diákköri, illetve a szakdolgozatok.

A hallgatók számára hasznos tapasztalatszerzési lehetőség volt a nemzetközi gyermekév kapcsán szervezett *non-stop gyermekfoglalkoztatás* is. Az egyik hétfő tanítás nélküli munkanap volt mind a gyakorló általános iskolában, mind a főiskolán. Meghívott foglalkozásvezetők közreműködésével reggel 9-től délután 4-ig tartott a folyamatos foglalkoztatás. A hallgatók szervezési feladatokat végeztek, s ők készítették el e nap forgatókönyvét. (Az egész napos műsor kínált *író-olvasó találkozót, rendhagyó környezetismereti órát* a Várkertben, *vers- és ritmusjátékot, játékos katalógushasználati bemutatót, meseposztócska-bemutatót, aszfaltrajz-versenyt, vers- és prózamondó versenyt.*)

A könyv munkaeszköz jellegű használatára nevelésben, a gyermekek önálló könyvtári tájékozdási készségeinek, képességeinek kialakításában, a folyamatos önképzés igényének felélesztésében kiváló alkalomnak bizonyult a februári *négyhetes szakmai gyakorlat*. E tevékenységüket is számon kérjük a gyakorlatról tartott beszámolóik alkalmával, nem csak az iskolai könyvtárban végzett munkájukat és a csoportos könyvtári foglalkozások tartását. A *családlátogatások* ugyancsak jó alkalmat teremtenek a gyermekek érdeklődési körének, olvasási szokásainak megismeréséhez. A családi könyvtár, a gyermek saját könyvtára, a szülővel és a gyermekekkel folytatott otthoni beszélgetések sokat elárulnak a család kulturális légköréről.

Mind a felnőttek, mind a gyermekek körében végzett olvasószolgálati munkára segít ráhangolódni a közművelődési tanszék hirdetőtáblájának két „állandó rovata”, melyet az I. éves könyvtári szakkollégiumi hallgatók gondoznak hetenként, illetve havonként. *A rádió és a tévé műsoraihoz elolvasásra ajánljuk* címmel annotált irodalomjegyzéket állítanak össze, a *Könyv- és folyóirat-figyelő* nevű annotált irodalomjegyzék, illetve cikk-bibliográfia az általános és a speciális képzést leginkább segítő könyvekre, folyóiratcikkekre hívja fel a figyelmet. A figyelőszolgálat több művelődésügyi folyóiratot dolgoz fel — a Borsod megyei

folyóiratokon kívül — (*Könyvtáros, Könyv és Nevelés, Köznevelés, A Tanító, Népművelés, Jel-Kép, Kultúra és Közösség*).

Sok hasznos és új tapasztalatra, kellemes élményre tehetnek szert hallgatóink a II. és az V. félév tanulmányi kirándulásai során. Mindkét alkalommal négynapos kirándulásokat szerveztünk.

Szakkollégiumi hallgatóink közül többen tagjai a főiskolai TIT-szervezetnek, s elsősorban a munkásfiataloknak tartanak előadásokat a felmerülő igényeknek megfelelően.

Az elmúlt tanévtől a *Kiváló kollégium* címmel kitüntetett főiskolai kollégiumunkban két könyvtári szakkör működik: olvasásszociológiai, illetve gyermekklubvezető-kör. A nappali tagozatos könyvtári szakkollégiumi hallgatók érdeklődése e szakkörök iránt csaknem 50 százalékos.

Nagy vonalakban tehát ennyiben járulhatunk hozzá mi, sárospatakiak az olvasószolgálat tanításának „módszervásárához”.

Balácsi Zoltánné

A „nagy Útbaigazító”

Kissé meglepetten olvastam az *Úttörővezető* júliusi—augusztusi számában megjelent, *Szabó Ervin* emlékére íródott szonett második sorát: „Úttalan utak idején nagy Útbaigazító”. Elsőként *Karácsony Benő* A megnyugvás ösvényein című regényének feledhetetlen hőse, a Nagy Adófőnök jutott eszembe. Ő azért kapta atyjától ezt az elnevezést, mert az adóhivatalban befizetett sok pénz láttán azt javasolta, hogy ők is nyissanak ilyen hivatalt. Mindezt nem azért mondom el, mintha különösebb indokolást várnék Szabó Ervin „nagy Útbaigazító”-i tevékenységének magyarázatára, vagy akár az ilyen és ezekhez hasonló sorok értelmezésére: „A Jövőhöz vezető út mesteri építője”, „Proletárok töprengő prófétája, bölcs tanító”, „A Holnap és Holnapután hű zászlóvivője” stb. Csak éppen nem értem, hogy ezek a fellengzős sorok, ez az ismert és elcsépelet összetételekből szonetté gyúrt prózai szöveg mit közöl, mit mond az úttörőknek és vezetőiknek Szabó Ervinről. Az első pillanatokban még eltűnődtem az *Úttalan utak Útbaigazítója* és az *úttörő* kifejezések valamilyen fogalmi kapcsolódásán, értelmezési módján, de ezt a lehetőséget elvettem. A szerző nyilván élt volna az alliteráció és a képzavar további lehetőségeivel: *Úttalan utak úttörőinek nagy Útbaigazítója*.

Nem kívánok azonban a nyilvánvalóan jó szándékú, de oktanul mesterkél, keresetten magasröptű és a gyerekekben, felnőttekben óhatatlanul ezt a „stílt” megeremtő-megtartó költemény által nyújtott szatirikus lehetőségekkel visszaélni. Le kell viszont szögeznünk: ez a stílus bizonyos magatartásformát is teremt, elismerő szavaink üressé válnak, ha mégoly érdemesekre fordítjuk is azokat. Annál inkább el kell ezt mondanunk, mert

éppen a folyóirat e száma közöl mintaszerű módszertani leírást az úttörőszervezetek névadóira vonatkozó könyvtári források gyűjtésére, a velük foglalkozó vetélkedők szervezésére. A történelmünk jeleseiről így megszerezhető ismeretanyag valóban tartós érzelmi hatást kelthet a fiatalokban. Ezt természetesen elősegítik a jó versek is: ezekről a megfelelő bibliográfiai apparátus segítségével tájékozódhatunk.

Végezetül még egy megjegyzés. A szonett után rövid életrajzi ismertetést is olvashatunk Szabó Ervinről. Egyebek között ezt: „1904-ben a főváros statisztikai hivatalának könyvtárába kerül. Itt 1911-től, mint igazgató, haláláig önálló, életmű értékű tevékenységet fejt ki: külön, gazdag társadalomtudományi intézetté fejleszti a könyvtárat, amely ma már az ő nevét viseli.” Szabó Ervin 1904-ben került kinevezéssel a *Fővárosi Könyvtár*hoz, amelyet azonban 1903-ban létesítettek a statisztikai hivatal és a régi „Fővárosi Könyvtár” gyűjteményének összevonásával. Bár a könyvtár szervezetiileg még egy ideig a statisztikai hivatal keretében működött, Szabó Ervin már ekkor hozzáfogott, hogy megvalósítsa teoretikus, politikusi életműve mellett a másikat, az 1911-től véglegesen önállósított fővárosi nyilvános könyvtárnak és hálózatának megeremtését, fejlesztését. Az úttörők által is oly gyakran látogatott budapesti kerületi könyvtárak és a központi gyűjtemény ezért is viseli Szabó Ervin nevét. Nem a fővárosi statisztikai hivatalának könyvtárát nevezték el tehát Szabó Ervinről.

Ennyivel tartozunk Szabó Ervin emlékének. Még az úttörők nevében is.

Arató Antal